

Sygn. akt I ACa 717/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Krzysztof Chojnowski
Sędziowie	:	SSA Bogusław Suter SSA Dariusz Małkiński (spr.)
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. M.**

przeciwko (...) **w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 23 maja 2016 r. sygn. akt I C 24/16

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie I o tyle, że zasądza kwotę 100.000 (sto tysięcy) zł;**

b) **w punkcie III i V w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda 1.861 (jeden tysiąc osiemset sześćdziesiąt jeden) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;**

c) **w punkcie IV o tyle, że nakazuje ściągnąć od pozwanego kwotę 5.025 (pięć tysięcy dwadzieścia pięć) zł**

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2.625 (dwa tysiące sześćset dwadzieścia pięć) zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.

(...)

UZASADNIENIE

Powód A. M. w dniu 16 lipca 2014 r. wniósł pozew przeciwko pozwanemu (...) w W. o zapłatę kwoty 60.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych i krzywdę doznaną w związku z wypadkiem komunikacyjnym z dnia (...) wraz z odsetkami liczonymi od dnia 5 września 2006 r. do dnia zapłaty. Domagał się ponadto zasądzenia na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu.

W piśmie procesowym z dnia 22 grudnia 2015 r. powód rozszerzył powództwo i zażądał od pozwanego zadośćuczynienia na sumę 150.000 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 60.000 zł od dnia 5 września 2006 r. do dnia zapłaty, zaś od kwoty 90.000 zł liczonymi od momentu upływu 14 dni od daty doręczenia pozwanemu odpisu pisma zawierającego modyfikację powództwa.

W odpowiedzi pozwany (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zwrot kosztów procesu.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w wyroku z dnia 23 maja 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt: I C 24/16 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 45.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10 maja 2016 r. do dnia zapłaty; w pozostałym zakresie powództwo oddalił; zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.701,90 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Olsztynie) 2.654,92 zł tytułem kosztów sądowych oraz odstąpił od obciążania nimi powoda.

Wyrokowi powyższemu towarzyszyły następujące ustalenia faktyczne i prawne:

W dniu (...) w W. kierujący samochodem osobowym marki F. (...), nr rej. (...) P. K. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że znajdując się w stanie nietrzeźwości nie dostosował prędkości pojazdu do istniejących warunków drogowych i zjechał na lewą stronę jezdni, gdzie potrącił pieszego- A. M.. Sprawca wypadku został skazany przez Sąd Rejonowy w Giżycku w sprawie o sygn. akt: II K 165/04 na karę 5 lat pozbawienia wolności a ponadto orzeczono wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na zawsze. Sąd zasądził także od skazanego na rzecz powoda nawiązkę w wysokości 10.000 zł. W dacie zdarzenia posiadacz pojazdu nie legitymował się ważnym ubezpieczeniem OC. W tych warunkach powód dokonał zgłoszenia szkody (...) w W..

Bezpośrednio po wypadku powód został przetransportowany do (...) w G., gdzie rozpoznano u niego: uraz wielonarządowy, złamanie pokrywy czaszki z krwiakiem podtwardówkowym, otwarte złamanie podudzia prawego wieloodłamowe i wielopoziomowe, wieloodłamowe złamanie podudzia lewego z otarciem naskórka na przedniej powierzchni, wieloodłamowe złamanie kości udowej prawej, złamanie kręgu C2. Następnie powód został przeniesiony na Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii powyższego Szpitala, gdzie przebywał w okresie od dnia (...) do dnia 20 kwietnia 2004 r. W tym czasie dwukrotnie wykonano u niego: kraniotomię z odbarzeniem krwiaka podtwardówkowego (operacyjne otwarcie czaszki) i zespolono kość udową płytą osteo a następnie stabilizację gwoździem śródszpikowym kości piszczelowej prawej oraz stabilizację złamania lewej kości piszczelowej płytą. Powód opuścił szpital po 5 miesiącach, w domu potrzebował pomocy innych osób przy wszystkich czynnościach, a więc m.in. spożywaniu posiłków i przy czynnościach związanych z higieną osobistą. Był początkowo osobą leżącą, ale w końcu lipca 2004 r. zaczął poruszać się na wózku inwalidzkim.

W okresie od dnia 18 października do dnia 27 października 2004 r. powód przebywał na (...) w G. z powodu ropnia podudzia prawego a następnie, w okresie 3- 5 lipca 2005 r., znalazł się w tym Szpitalu na (...) z powodu utraty świadomości i podejrzenia destabilizacji zespolenia uda. Rozpoznano u niego wówczas stan po utracie świadomości, po przebyciu dnia 4.04.2004 r. stłuczeniu mózgu. Od dnia 5 lipca 2005 r. do dnia 19 lipca 2005 r. w/w był ponownie hospitalizowany na (...) Oddziale Ortopedii i w trakcie tego pobytu zespolono u niego złamanie szyjki kości udowej stabilizatorem (...). Z kolei w okresie od dnia 2 listopada 2005 r. do dnia 18 listopada 2005 r. w tej samej jednostce dokonano zespolenia kości podudzia prawego powoda, usunięto zespolenie śródszpikowe, wyciągnięto okno kostne, założono drenaż czasowy i implantację gąbki garamacynowej.

W czasie kolejnego pobytu w Szpitalu w G., co miało miejsce w dniach od 27 do 30 listopada 2006 r. usunięto powodowi stabilizator z lewego podudzia, a w dniach od 30 maja do 6 czerwca 2007 r. wydobyto z prawego uda chorego zespolenie (...).

Leczenie trwało następnie w dniach od 2 do 17 marca 2008 r., kiedy rozpoznano u powoda martwicę głowy kości udowej prawej i wykonano na nim alloplastykę (wymianę) totalną bezcementową stawu biodrowego prawego.

Powód po leczeniu ortopedycznym przebywał na Oddziale (...) w E., gdzie był rehabilitowany w okresie od 17 marca do 8 kwietnia 2008 r.

W dniach od 3 do 18 marca 2009 r. powód przebywał w Szpitalu (...) w W., z uwagi na chorobę alkoholową, zaś od 2 do 11 maja 2010 r. był leczony w(...)w E.. Rozpoznano u niego wówczas ostrą niewydolność lewej komory serca, kardiomiopatię rozstrzeniową (...), II i III stopień cukrzycy oraz zespół uzależnienia alkoholowego.

Powód potrafi samodzielnie się poruszać. Utyka na prawą nogę, która jest krótsza o 2 cm. Chodzenie na piętach i palcach jest w jego przypadku niemożliwe. Występuje u niego niestabilność pourazowa lewego stawu skokowego, ruchy stawów jego prawej nogi są ograniczone w obrębie stawu biodrowego, pozostałe stawy tej kończyny są prawidłowe. Powodowi pozostały blizny pooperacyjne i pourazowe na udzie i biodrze o długości 36 cm. Widoczna jest u niego deformacja kości piszczelowej prawej i kości strzałkowej lewej.

A. M. nie pamięta wypadku; doznane przez niego uszkodzenie mózgu spowodowało także zaburzenia procesu uczenia się. Powód musiał nauczyć się od nowa mówić, czytać, ale nawet obecnie czytanie sprawia mu dużo trudności. Ma problemy z zapamiętywaniem i nazywaniem przedmiotów. Utracił zmysł smaku i węchu. Zaburzenia pamięci, smaku i powonienia są dolegliwościami ze strony układu nerwowego spowodowanymi wypadkiem w dniu 4 kwietnia 2004 r. Powód zachowuje w trakcie rozmowy kontakt logiczno-słowny, ale z cechami zespołu psychoorganicznego. Wymaga okresowej rehabilitacji ruchowej i funkcji poznawczych, z częstotliwością- dwa razy w roku.

W trakcie leczenia u powoda wystąpiły powikłania w postaci zapalenia kości podudzia prawego wywołane otwartym złamaniem i infekcją pierwotną kości, a także opóźnionym zrostem złamania kości udowej prawej. Ostatecznie złamanie zrosło się i z tego tytułu powód nie odczuwa dolegliwości.

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany na podstawie decyzji z dnia 29 kwietnia 2005 r. i 4 września 2006 r. wypłacił powodowi z tytułu zadośćuczynienia łączną kwotę 100.000 zł i określił wówczas uszczerbek na zdrowiu poszkodowanego w wypadku z tytułu: złamania kości czaszki - utrwalonej nerwicy pourazowej, stłuczenia mózgu z zaburzeniami pamięci – 5%, złamania fragmentu kręgu C2 -5%, złamania uda prawego - 10%, złamania podudzia prawego – 15%, złamania podudzia lewego – 17%, wygojonej odleżyny z blizną i zaburzeniami czucia – 4%, złamania szyjki kości udowej prawej – 30%, a więc łącznie 86%.

Trwałość uszczerbku na zdrowiu powoda w chwili obecnej wynosi z tytułu: złamania kości czaszki – 5%, złamania podudzia prawego z zapaleniem kości – 30%,

złamania uda prawego ze zrostem opóźnionym - 15%, złamania podudzia lewego – 10%, złamania fragmentu kręgu C2- 5%, niestabilności pourazowej stawu skokowo-goleniowego lewego – 5%, i organicznego zaburzenia osobowości (encefalopatii) – 50%, a zatem łącznie 120%.

Aktualnie powód wymaga leczenia farmakologicznego i okresowej rehabilitacji ruchowej i funkcji poznawczych. Obrażenia ciała doznane w wyniku wypadku komunikacyjnego uniemożliwiają mu wykonywanie pracy zarobkowej. Z tych przyczyn orzeczono wobec niego umiarkowany stopień niepełnosprawności. Zarejestrowany jest on w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna. Wypadek pokrzyżował jego plany osobiste, ponieważ powód planował zawrzeć formalny związek małżeński ze swoją ówczesną partnerką, jednak z powodu swojej niepełnosprawności nie podjął takiej decyzji. Rozmiar cierpień doznanych przez powoda jest na tyle duży, że do dnia dzisiejszego doświadcza on przygnębienia,

poczucia bezradności, smutku. Występuje ponadto u niego zaburzenie osobowości (encefalopatia) mające charakter trwały, nadpobudliwość, łagodna depresja oraz utrudniony kontakt słowny.

W codziennych pracach powód potrzebuje pomocy innych osób, np. przy przynoszeniu drewna, praniu, sprzątanii, gotowaniu. Stracił zainteresowanie sportem, który wcześniej uprawiał.

Powód z zawodu jest ślusarzem. Przed wypadkiem parł się pracami dorywczymi, np. w tartaku. W dniu wypadku był bezrobotny. Utrzymuje się obecnie z renty wypadkowej w wysokości 1.180 zł otrzymywanej od pozwanego. Prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z matką, siostrą i bratem; nie otrzymał od sprawcy wypadku należnej mu nawiązki. Często odczuwa ból głowy. Przyjmuje leki przeciwbólowe i nasercowe. Odbywa konsultacje lekarskie głównie w zakresie dolegliwości kardiologicznych. Do dnia dzisiejszego odczuwa skutki wypadku. Chodzenie sprawia mu ból, zwłaszcza, gdy porusza się z obciążeniem- dlatego do sklepu dojeżdża rowerem. Prawa noga powoda jest krótsza, dlatego cały czas porusza się on o kulach, ma zawroty głowy przy wykonywaniu pracy fizycznej, nie pamięta, co i gdzie położył. Brak obecnie szans na jego powrót do pełnej sprawności.

W świetle powyższych ustaleń powództwo zasługiwało na uwzględnienie, aczkolwiek w wysokości daleko mniejszej niż domagał się powód.

Pozwany podniósł, że po przeliczeniu przy użyciu obecnej stawki przeciętnego minimalnego wynagrodzenie wypłacone przed 10 laty powodowi kwota 100.000 zł byłaby równoważna zadośćuczynieniu w wysokości 188.000 zł, a więc wypłacone świadczenie jest adekwatne do stopnia krzywdy, jakiej doznał powód na skutek wypadku. Zdaniem Sądu, zebrane w sprawie dowody, a w szczególności opinia biegłego psychiatry L. G., potwierdzona opiniami biegłych: neurologa i ortopedy, nie potwierdziły stanowiska pozwanego. Pomiął on w swoich obecnych kalkulacjach istotne zmiany w postaci organicznych zaburzeń osobowości, będące skutkiem uszkodzenia centralnego układu nerwowego powoda. Ten znaczący uszczerbek na zdrowiu oceniony przez biegłego psychiatrę na 50 % został wcześniej rozpoznany jedynie jako nerwica pourazowa i wyszacowany na 5 %.

Według opinii neurologa i ortopedy doznane dolegliwości uniemożliwiają powodowi wykonywania pracy zarobkowej. W wyniku wypadku stał się on osobą niepełnosprawną zarówno fizycznie jak i intelektualnie. Niepełnosprawność, której doświadcza zmieniła całkowicie jego życie i istotnie obniżyła jego jakość. Powód cały czas potrzebuje pomocy drugiej osoby przy codziennych czynnościach jak robienie zakupów, pranie, sprzątanii, gotowanie. Zmiany w obrębie jego narządu ruchu są utrwalone. Powód chodzi o kulach lub samodzielnie, wtedy utyka na prawą nogę, która jest krótsza o 2 cm. Nie jest w stanie dźwigać ciężkich przedmiotów. Uskarża się na bóle kończyn dolnych, głowy i szyi. W trakcie leczenia wystąpiły u niego powikłania w postaci zapalenia kości podudzia prawego. Proces zapalny jest wygojony i aktualnie powodowi nic w tej mierze nie zagraża. Pomimo prawidłowo podjętego leczenia i rehabilitacji motoryka powoda jest znaczenie ograniczona w stosunku do sytuacji przed wypadkiem. Dodatkowo występuje u niego zespół psychoorganiczny charakteryzujący się uszkodzeniem centralnego układu nerwowego i wywołujący zaburzenia osobowości. Nie istnieje obecnie szansa na całkowity powrót powoda do zdrowia.

Opinia psychologiczna potwierdza u powoda występowanie stanu depresyjnego. Powód gorzej sypia, jest mało aktywny, szybko się męczy. Opinia biegłego psychiatry koreluje z wnioskami biegłego psychologa. Powód cierpi na zaburzenia osobowości spowodowane uszkodzeniem mózgu (encefalopatię ze zmianami charakterologicznymi), a także nadpobudliwość. Stwierdzony obrzęk mózgu i krwiak przymózgowy spowodowały u powoda zmiany w centralnym układzie nerwowym, które miały wpływ na jego tok myślenia i zaburzenia równowagi oraz pamięci. Powód utracił zmysł smaku i węchu. Występuje u niego ograniczony kontakt słowny, zwolniony tok myślenia, zaburzenia uwagi, pamięci oraz ogólne spowolnienie psychoruchowe. W związku z ograniczeniami fizycznymi i intelektualnymi doświadcza silnych emocji. Wszystko to ma związek ze zmianami organicznymi mózgu.

Biegli: neurolog i z zakresu ortopedii oraz traumatologii określili uszczerbek na zdrowiu powoda związany z encefalopatią pourazową na poziomie 30%. Biegły psychiatra przyjął występowanie encefalopatii ze zmianami charakterologicznymi na poziomie 50%, przy czym uszczerbek przez niego podany pochłonął uszczerbek rozpoznany przez dwóch w/w biegłych. Stąd Sąd przyjął, że z tego tytułu uszczerbek wynosi właśnie 50%. W świetle opinii

neurologa i ortopedy powód nie powróci do pełnej sprawności, jaką posiadał przed wypadkiem. Aktualnie jest osobą niedolną do pracy.

W oparciu o opinie biegłych Sąd uznał, że w następstwie wypadku komunikacyjnego z dnia (...) powód doznał 120 % trwałego uszczerbku na zdrowiu. Ustalając stan faktyczny w sprawie, Sąd co do zasady dał wiarę także zeznaniom świadków: K. K., M. K. i Z. M..

W wyniku wypadku komunikacyjnego powód doznał wielonarządowego złamania uda i podudzia prawego oraz podudzia lewego, złamania kręgu szyjnego, złamania kości pokrywy czaski, uszkodzenia mózgu, a z drugiej strony zastosowane wobec niego leczenie obejmujące wstawienie stawu biodrowego i podjęta rehabilitacja, chociaż była pomocna, to nie doprowadziła do pełnej sprawności powoda.

Sąd uznał w oparciu o zgromadzoną dokumentację medyczną, że brak jest podstaw do przyjęcia, że powód w następstwie wypadku doznał obrażeń narządów klatki piersiowej, dlatego nie ma podstaw do wiązania jego dolegliwości kardiologicznych z wypadkiem; także złamanie szyjki kości udowej prawej, wbrew twierdzeniom powoda, nie można łączyć z wypadkiem.

Mając na uwadze całokształt okoliczności w sprawie, Sąd doszedł do przekonania, że w pełni adekwatną kwotą z tytułu zadośćuczynienia za doznaną w następstwie wypadku komunikacyjnego z dnia (...) krzywdę będzie kwota 145.000 zł; należało od niej odliczyć świadczenie wypłacane przez stronę pozwaną w toku postępowania likwidacyjnego, czyli 100.000 zł. Wypłacona wtedy suma była znaczna i odpowiadała realiom sprzed 10-ciu lat. Opinie biegłych wydane w niniejszej sprawie ujawniły rodzajowo poważniejsze schorzenie - organiczne zaburzenia osobowości (encefalopatię), co oznacza, że zasadne jest podwyższenie przyznanego i wypłaconego już zadośćuczynienia.

W pozostałym zakresie powództwo jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw zostało oddalone.

O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o art. 481 § 1 k.c., zasądzając je od daty zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie, czyli od dnia 10 maja 2016 r. Dopiero bowiem po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych z zakresu neurologii, ortopedii i traumatologii oraz biegłego psychiatry i psychologa można było dokonać rzetelnej i w pełni wiarygodnej oceny następstw wypadku komunikacyjnego z dnia(...) i tym samym ocenić rozmiar doznanej przez powoda krzywdy. Zwłaszcza, że w postępowaniu likwidacyjnym dotycząca powoda encefalopatia nie była analizowana, chociaż spowodowała uszkodzenie centralnego układu nerwowego, a tym samym wpłynęła na osobowość powoda. Nie można zatem czynić pozwanemu zarzutu, że nie dążył do należytego wyjaśnienia okoliczności mających wpływ na wysokość przyznanego świadczenia, skoro i powód w tym przedmiocie nie przejawiał większej dociekliwości, nie próbował wykazać następstw zdrowotnych wypadku komunikacyjnego, kontentując się przyznaną mu kwotą.

W tych okolicznościach Sąd uznał, że o opóźnieniu w spełnieniu przez stronę pozwaną świadczenia obejmującego zadośćuczynienie za doznaną krzywdę można mówić dopiero od daty zamknięcia rozprawy i dopiero od tej daty należą się odsetki za opóźnienie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zdanie 1 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia, stosownie do wyniku sprawy. Powód wygrał niniejszy proces w 30% (45.000 x 100% : 150.000), zaś pozwany w 70%.

Powód poniósł następujące koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony: uiszczony i wykorzystany zaliczki na biegłych w kwocie 1.500 zł i wynagrodzenie pełnomocnika w sprawie w kwocie 3.600 zł. Pozwany uregulował zaś wykorzystane później zaliczki na biegłych w wysokości 1.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w sprawie w kwocie 3.600 zł oraz opłatę od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. W konsekwencji powód poniósł łącznie koszty w wysokości 5.100 zł, zaś pozwany na sumę 4.617 zł.

O nieuiszczonych kosztach sądowych obciążających pozwanego orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. O kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd postanowił odstąpić od obciążania powoda opłatą sądową od pozwu oraz nieuiszczonymi wydatkami w zakresie, w jakim przegrał on proces, uznając, że zachodzi w sprawie szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. O kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Powództwo o zapłatę zadośćuczynienia co do zasady okazało się słuszne, a jego wysokość zależała od uznania Sądu i wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego; Sąd miał na uwadze także aktualną sytuację majątkową i zdrowotną powoda.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając orzeczenie w części oddalającej powództwo ponad kwotę 45.000,00 zł ,tj. w zakresie pkt II a także pkt III wyroku i zarzucił wyrokowi:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 445 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię pojęć: „krzywdy” i „sumy odpowiedniej” skutkujące przyznaniem zadośćuczynienia rażąco zaniżonego względem doznanej przez powoda krzywdy pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem obciążającym pozwanego, którego kwota pozostaje w znacznej dysproporcji do zadośćuczynień przyznawanych w podobnych przypadkach innym poszkodowanym, tj. zaniżonego w sposób rażący w stosunku do krzywdy doznanej przez powoda;

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. (...) poprzez zasądzenie odsetek od dnia wyrokowania, a nie od dnia upływu ustawowych terminów określonych w ustawie z dnia 22 maja 2003 r.(...) zobowiązujących pozwanego do wypłaty świadczenia na rzecz powoda;

3. naruszenie przepisów proceduralnych, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez rozbieżność w ustaleniach faktycznych Sądu I instancji, które z jednej strony polegało na ustaleniu przez Sąd, że w toku postępowania likwidacyjnego nie cały uszczerbek na zdrowiu powoda został uwzględniony, wskazując, iż pominięto istotne zmiany w postaci organicznych zaburzeń osobowości, będące skutkiem uszkodzenia centralnego układu nerwowego, zaznaczając, że istotna różnica w uszczerbku na zdrowiu powoda nie pozwala uznać, że nastąpiło spełnienie przez pozwanego świadczenia w tym zakresie a więc wygaśnięcie zobowiązania, co do tego roszczenia, po czym w dalszych rozważaniach Sąd Okręgowy zważył, iż z uwagi na brak odwołania powoda od decyzji przyznającej zadośćuczynienie, nie można czynić pozwanemu zarzutu, że nie dążył do należytego wyjaśnienia okoliczności mających wpływ na wysokość przyznanego świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

zasądzenie od pozwanego (...) na rzecz powoda A. M. kwoty 150.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 60.000 zł od dnia 5.09.2006 r., zaś od kwoty 90.000 zł liczonymi po upływie 14 dni od daty doręczenia pozwanemu odpisu pisma zawierającego modyfikację powództwa, do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania w pierwszej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych a ponadto kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie na koszt strony skarżącej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna w znaczącej części.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone przed Sądem I instancji ocenić należy jako niewadliwe i kompletne, zaś sygnalizowana w pkt 3 apelacji rozbieżność w ustaleniach faktycznych powyższego Sądu winna być raczej uznana za przejaw wadliwej subsumpcji właściwie odtworzonego stanu faktycznego pod wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i apelacji przepisy prawa materialnego.

Sąd Okręgowy słusznie wskazał na etapowość leczenia powoda i zmienny (częściowo narastający) charakter jego krzywdy. Bezspornie bowiem w świetle niekwestionowanych badań przeprowadzonych na zlecenie pozwanego we wrześniu 2006 roku, a więc przed wypłatą ostatniej transzy zadośćuczynienia, cierpienia powoda wynikały ze złamania

kości czaszki i utrwalonej nerwicy pourazowej, stłuczenia mózgu z zaburzeniami pamięci, złamania fragmentu kręgu C2, złamania uda prawego, złamania podudzia prawego, złamania podudzia lewego, wygojonej odleżyny z blizną i zaburzeniami czucia oraz złamania szyjki kości udowej prawej, co dawało uszczerbek na poziomie 86%. W wyniku badań przeprowadzonych w trakcie postępowania sądowego ustalono z kolei, że w chwili obecnej na stan zdrowia powoda wpływa złamanie: kości czaszki, podudzia prawego z zapaleniem kości, uda prawego ze zrostem opóźnionym, podudzia lewego, fragmentu kręgu C2 a poza tym niestabilność pourazowa stawu skokowo-goleniowego lewego i organiczne zaburzenia osobowości (encefalopatia), zaś zsumowany uszczerbek na zdrowiu poszkodowanego w wypadku opiewa aktualnie na 120%. Sąd Okręgowy prawidłowo wyodrębnił z powyższego opisu trapiącą powoda encefalopatię, jako nowe źródło krzywdy, które nie zostało zaspokojone w wyniku dobrowolnej wypłaty świadczenia dokonanej 8 maja 2005 r. (30.000 zł) i 7 września 2006 r. (70.000 zł) ale nie nadał właściwego znaczenia innym swoim ustaleniom dotyczącym postępów leczenia powoda w latach 2006- 2009, kiedy ujawniły się kolejne okoliczności współtworzące obraz jego krzywdy.

Niewątpliwie powód, już po spełnieniu świadczenia przez pozwanego, trafił w dniach od 27 do 30 listopada 2006 r. do Szpitala w G., gdzie usunięto mu stabilizator z lewego podudzia, a w dniach od 30 maja do 6 czerwca 2007 r. wydobyto z prawego uda zespolenie (...). Dalsze leczenie powoda miało miejsce w dniach od 2 do 17 marca 2008 r., kiedy rozpoznano u niego martwicę głowy kości udowej prawej i wykonano na nim alloplastykę (wymianę) totalną bezcementową stawu biodrowego prawego. Rehabilitacja A. M. trwała od 17 marca do 8 kwietnia 2008 r. Dnia 5 lutego 2008 roku powód został uznany za osobę niepełnosprawną (zob. akta szkodowe, koperta, k. 553). Analizowane okoliczności pozwalają stwierdzić, że najdalej w kwietniu 2008 roku stan powoda ustabilizował się na tyle, że można mówić o zakończeniu leczenia i przesądzeniu nieodwracalności jego uszczerbku. Towarzyszące mu obecnie przygnębienie, poczucie bezradności i smutku, łagodną depresję itp. należy więc ocenić nie tylko jako bezpośredni efekt odległego czasowo wypadku, ale także świadomości nieodwracalności obecnego stanu rzeczy. Wszystkie te okoliczności, w połączeniu z definitywnym skazaniem powoda na pomoc innych osób w codziennych pracach (noszenie drewna, pranie, sprzątanie, gotowanie itp.) stanowią o obecnej i niezaspokojonej przez pozwanego krzywdzie powoda.

Zakres powyższego uszczerbku i jego wpływ na prawidłowe funkcjonowanie powoda we wszystkich aspektach codziennej egzystencji odniesione do normy art. 445 § 1 k.c. podważają konstatację Sądu Okręgowego o odpowiedniej wysokości zasądzonej na rzecz powoda kwoty zadośćuczynienia (z uwzględnieniem sumy wypłaconej mu przez pozwanego dobrowolnie) (por. S.A. w K. w wyroku z dnia 23 grudnia 2013 r. , I A Ca 1379/14 , LEX nr 1659072). W tym miejscu podkreślić wypada, że świadczenie to ma charakter jednorazowy i stanowi rekompensatę za wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne pokrzywdzonego , zarówno te, których już doznał, jak i te, które zapewne w związku z doznany uszkodzeniem ciała wystąpią u niego w przyszłości (por. S.N. w wyroku z dnia 6 lipca 2012 r. , V CSK 332/11 , LEX nr 1228612 , a ponadto w wyroku z dnia 26 marca 2015 r. , V CSK 317/14 , LEX nr 1666914).

Wiek powoda, jego sytuacja rodzinna i zawodowa oraz preferowany przed wypadkiem styl życia wskazują na daleko idący i nieodwracalny wpływ wypadku komunikacyjnego na jego egzystencję. Rozmiar doznanej przez niego krzywdy został uświadomiony powodowi również na etapie postępowania sądowego przez biegłych opiniujących w sprawie, co uprawniało w/w do rozszerzenia żądań pozwu. Zgodzić się należy w tym miejscu z poglądem , że zadośćuczynienie jest swoistą kompensatą cierpień moralnych, które prowokują nie tylko zdarzenia bezpośrednio związane z wypadkiem, ale również te oddalone w czasie i mające charakter pośredni oraz retrospektywny. W tych warunkach uświadomienie sobie skutków zdarzenia i nieodwracalnego charakteru uszczerbku pogłębiające uczucie krzywdy i dyskomfort moralny wpływa na wymiar dochodzonego zadośćuczynienia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny zwiększył wysokość zasądzonego na rzecz powoda świadczenia do kwoty 100.000 zł, uznając wcześniej wypłacone sumy za obecny ekwiwalent ok. 150.000 zł, a nie blisko 190.000 zł jak chciała w odpowiedzi na pozew strona pozwana (k. 207), która odniosła się w swojej kalkulacji jedynie do wysokości wynagrodzenia minimalnego jako kryterium waloryzacyjnego. Sąd odwoławczy uzupełnił je przy użyciu ogólnodostępnych wskaźników inflacji rocznej wynoszącej sumarycznie w okresie ostatnich 10 lat ok. 20% (por. „Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1950 r.” stat.gov.pl.), uśredniając ostatecznie oba

kryteria. Zabieg tego rodzaju w powiązaniu z poczynionymi w niniejszym procesie ustaleniami aktualizującymi sytuację powoda na datę zamknięcia rozprawy uniemożliwia zasądzenie odsetek od dat wskazywanych w apelacji. Formułowany w tej materii w jej pkt 2 zarzut naruszenia prawa materialnego jest więc nietrafiony a ponadto nie uwzględnia specyficznego statusu (...) w W..

Stosownie do treści art. 109 ust. 1-2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. (...) jest obowiązany zaspokoić roszczenie, o którym mowa w art. 98, w terminie 30 dni licząc od dnia otrzymania akt szkody od zakładu ubezpieczeń. W przypadku gdy wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności Funduszu albo wysokości świadczenia w terminie, o którym mowa w ust. 1, było niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w terminie 14 dni od dnia wyjaśnienia tych okoliczności, z tym że bezsporna część świadczenia powinna być spełniona przez Fundusz w terminie określonym w ust. 1. Przepisy art. 16 i 17 stosuje się odpowiednio.

Zasadą wynikającą z art. 363 § 2 k.c. jest ponadto zasądzenie odsetek od daty wyrokowania w razie ustalania odszkodowania według cen i sytuacji faktycznej aktualnych w tej dacie (zob. S.N. w uchwale z dnia 19 marca 1998 r., III CZP 72/97, OSNC 1998 r., nr 4, poz. 133). Niewątpliwie w niniejszej sprawie „kroczący” charakter szkody, która dotknęła powoda, zaspokojenie bezspornej części jego roszczenia w przeszłości oraz aktualizacja badań jego stanu zdrowia w opiniach pozyskanych w tym postępowaniu przemawiają za przyjęciem daty zamknięcia rozprawy jako momentu wymagalności odsetek.

Strona powodowa niewątpliwie wygrała niniejszy spór w 67 % i w takiej też części pozwany go przegrał, co uzasadniało stosunkowe rozdzielenie kosztów procesu w instancji pierwszej na zasadzie art. 100 k.p.c. Mając na uwadze treść art. 113 ust. 1 ustawy O kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. pozwany winien także ponieść 1/3 opłaty od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony (zob. k. 182).

Stosunkowy podział kosztów dotyczy ich całości, co oznacza przyjęcie za podstawę obliczeń sumy należności obu stron, ustalonych stosownie do zasad podanych w art. 98 k.p.c. - 99 k.p.c. Sumę tę dzieli się proporcjonalnie do stosunku, w jakim strony utrzymały się ze swymi roszczeniami lub obroną, otrzymując w wyniku kwoty stanowiące ich udziały w całości kosztów. Jeżeli poniesione przez stronę koszty przewyższają obciążający ją udział, zasądzeniu na jej rzecz podlega różnica (zob. postanowienie S.N. z dnia 31 stycznia 1991 r. II CZ 255/90 OSP 1991/11-12).

Wysokość kosztów procesu poniesionych przez strony przez Sądem pierwszej instancji ogółem to kwota 9.717 zł, z czego powód winien opłacić 33 %, tj. 3.239 zł. Skoro zaś poniósł koszty o wartości 5.100 zł, to pozwany winien zwrócić mu różnicę, tj. 1.861 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku, oddalając w punkcie 2 apelację powoda w pozostałym zakresie w zasadzie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 r. poz. 1804) przy uwzględnieniu wygranej powoda w ok. 52 %.

(...)